

Izhaja vsak četrtek popoldne. V slučaju praznika dan poprej.

Uredništvo: Ljubljana, Stari trg 2/I.
Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Posamezna številka stane 1 dinar.

Cena: za 1 mesec 4 Din, za 1/2 leta 12 Din, za 1/2 leta 24 Din;
za inozemstvo 6 Din (mesečno). — Inserati po dogovoru.Inserati, reklamacijo in naročnina na upravo Jugoslovanske
tiskarne, Kolportajni oddelak, Poljan-
ski nasip 2. Rokopisi se ne vračajo.

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE

želita vsem prijateljem

uredništvo in upravništvo »Pravice«.

Veliki petek — vstajenje.

V mozeg zazebe človeka, kadar premisli do dna: Človeška družba sveta je brodira v blatu pregrehe, v temi zmot in se neprestano pogrezala v brezdanje nižini živalskih strasti. Zavestno in podzavestno pa je pričakovala Odrešenje od zgoraj.

In ker je Neskončno Usmiljenje in Neskončna Dobrota večja in silnejša od satana in njegovih privržencev, je bilo dano, da se je po Devici Mariji učlovečila druga božja oseba, Jezus Kristus, Odrešenik sveta. In ko je prišel Njegov čas, je zbral okrog sebe dvanajstere z učenci in začel javno učiti postavo božje besede, ki je od vekomaj ena in ista, edino prava in zveličavna, edina luč in solnce sveta. Svet pa je šel in je Boga umoril na sramotnem križu — — —

Ali že v tistem hipu, ko je nedolžno Jagnje, razbičano in zapljučano, s trnjem kronano in zasramovano, na krič pribito in z grenkim žolčem napojeno, dihnilo zadnje rahle besede: »Dopolnjeno je!« in nagnilo glavo, že v tistem hipu je radosti završalo med stotisoči trpečih duš v predpeklju, ker končno je prišlo k njim zanje Odrešenje.

Čez tri dni pa je Križani vstal iz skalnatnega groba. Vstal od smrti, aleluja!

In vse skupaj ni nič pomagalo: Ne visoka diplomacija tistih časov, ne gosto prepletene mreže judovskih intrig in ne bogata pomoč rimskega militarizma! Kristus je trpel, s trpljenjem premagal greh in odrešil svet. In od tedaj naprej se je začelo veliko delo, spočeto od božje Ideje: Čim manjši si, tem večji si. Čim bolj trpiš, tem lažje trpiš. Čim bolj te svet mrzi in sovraži, tem prijetneje ti je pri srcu. In čim prej umrješ, tem prej boš živel. Zakaj brez trpljenja ga ni vstajenja. In če bi bilo na svetu rož in kruha za vse ter jedi v izobilju, — niti par stoletij bi ne obstojal človeški rod, ali pa bi se ljudje popačili tako, da bi se gabili najbolj nagnusnih živali.

In kadar človek površno pregleda današnji svet, mu je, da bi si goltanec iztrgal iz grla in si izruval lase: Milijoni in milijoni ljudi, enakovredni otroci božji, so padli v suženjstvo nekaj tucatov človeških pijavk. Ne božja postava, niti splošna morala, ne zakoni sveta, — vse nič ne velja. Cel svet se v prahu valja in se po trebuhu plazi za Mamonom, mesto src ima v prsih granitast kamen, mesto ljubezni koščeno pest, mesto zaupanja prevvaro, mesto upanja kismet in užitek od danes do jutri in mesto vere v Boga hlasta za trenutnimi varljivimi užitki.

Neizrečna pa je beda delovnega ljudstva. Dela in gara noč in dan kot črna živina, sadove njegovega dela pa

pobirajo drugi. Iz dneva v dan, teden za tednom, leto za letom.

Kako dolgo še?

Bog vedi in znaj! Kdo bi mogel to prerokovati natančno?

Ali eno je gotovo: Ideja velikega petka — trpljenja in ideja velikonočne nedelje — vstajenja je bila, je in bo zmagovita vse dni do konca sveta. Svet bi bil izgubljen, da se ga ni usmilil Bog. In zato je moral trpeti njegov Sin in umreti sramotne smrti na križu. In nihče drugi ne bo prinesel odrešenja današnji smrtno-bolni človeški družbi kakor ponižani in razžaljeni, kakor trpeče delovno ljudstvo.

Član in pristaš krščanskega socializma nikdar in nikoli ne bo dvignil roke, da bi udaril v obraz zatiralca. Nikdar in nikoli se ne bo radi samega pritoževal nad neznošnim trpljenjem in nikdar in nikoli ne bo žalosten nad suženjsko usodo. Pač pa bo zbral vse svoje moči in sile in jih bo zastavil v to, da zmaga nasplošno ideja krščanstva v javnem življenju in da bodo v blato poteptani malikovalci zlatega teta, ta kačji rod, ta gadja zalega.

In zato se mi veselimo trpljenja. Zakaj prepričani smo in vemo, da bo to zaničevano delovno ljudstvo vstalo. Visoko vstalo iz sedanjih nižin.

In vsled tega kličemo za letošnjo Veliko noč ideji krščanskega socializma: vstani, Velika, vstani — aleluja!

Politični pregled.

Jugoslavija.

V zadnjem času se je mnogo začelo govoriti o novi vladi. Pavle Radič je bil v pondeljek že drugič sprejet od kralja. Zdi se, da je pri teh dveh avdijencah prišla na dan misel o koncentracijski vladi. Pretečeno soboto je Pašić nameraval svojo sedanjo vladu rekonstruirati, to se pravi samo malo spremeniti. Toda sobota je prešla in za njo že več dni, rekonstrukcije pa še vedno ni. Zato sodijo, da Pašić sploh ne misli za sedaj na rekonstrukcijo vlade, ampak se pogaja z Radičevci za koncentracijo. Nekateri so mnenja, da bi radikali sklenili zvezo samo z radičevci. Toda Pavle Radič je dejal, da so Hrvatje član opozicijskega bloka in da mora ves blok z njim v vlado — Pribičević z Žerjavom pa ven. Ne verjamemo pa še prav v iskrenost teh pogajanj. Vlada z dosedanjimi zakoni, ki jih je predložila in ki se je do ponedeljka z njima pečal zakonodajni odbor, opoziciji nič ne popušča. To velja za načrt tiskovnega zakona in stanovanjskega zakona. Posebno glede tiskovnega zakona so se pretekli teden do ponedeljka bili hudi boji. V odseku za ta zakon je SLS zastopal posl. S m o d e j, v odseku za stanovanjski zakon pa je posl. dr. G o s a r.

Pa ne to! Radikali so na Hrvatskem začeli drugo igro. S takozvanimi Frankovci, dosedanjimi smrtnimi sovražniki Srbov, so začeli pogajanja, da ta stranka v celoti vstopi v radikalno stranko, ki hoče na ta način okrepiti svoj položaj med Hrvati, pa tudi med Slovenci išče nove opore. Morda se ne motimo, če rečemo, da je »Narodni dnevnik«, ki je bil doslej precej nevtarilen, radi tega začel napadati tudi

SLS. V ponedeljek je napadal dr. Gosarja in celo SLS radi govora v parlamentu, kjer je dr. Gosar rekel, da smo Slovenci narod za se, v torek je šla bojna napoved dalje in pozivlja slovensko inteligenco v novo stranko. Razume se, da bi ta nova stranka morala iti z radikali.

V Nemčiji,

kjer prve volitve za predsednika niso imele uspeha, bodo ta mesec imeli nove volitve. Republikanska levica kandidira dr. M a r x a, voditelja katoličanov. Volil ga bodo tudi socialdemokrati, ker je prepričan republikanec. Ima precej upanja na zmago. Če zmaga, bo poglavar Nemčije prepričan in pobožen katoliški mož, prvič v zgodovini Nemčije.

V Belgiji

so v nedeljo imeli državnozbornske volitve. Zmagali so katoličani in socialdemokrati. Liberalci so popolnoma propadli. Novo vlado bodo morali sestaviti katoličani skupno s socialisti. S tem pa se bo tudi zunanja politika Belgije popolnoma spremenila in ne bo šla tako slepo za Francijo kot doslej.

Na Francoskem

je protiklerikalna in socialistična vlada Herriota v velikih težavah in bo morala ali odstopiti ali pa iti na volitve. Toda volitve ji ne obetajo nič dobrega, ker je ravno te dni pri nadomestnih volitvah doživela težak poraz. Herriota bo vrgla njegova lastna protiklerikalna gonja, ki so jo Francozi siti in pa težak gospodarski položaj Francije. Francoska se nahaja v težki denarni krizi. Herriot pa se je mesto sanacije financ lotil papeža in klerikalcev. Včasih je to vleklo, danes pa ne vleče nič več in zato so dnevi Herriotovi vladi štet.

Gospodarski položaj in delavstvo.

Že nad eno leto sem prinaša časopisje poročila o krizi sedaj v tej, sedaj v oni panogi gospodarstva. V zadnjem času pa se že razpravlja o krizi v industriji in trgovini, o splošni krizi naše produkcije.

Omejiti se hočemo na Slovenijo, ki ima gospodarsko in socialno napram ostalim delom naše države čisto samosvojo strukturo, dognati vzroke te gospodarske krize in ugotoviti njene posledice, ki bodo v bodočnosti le še bolj občutne.

Brez dvoma je naše gospodarsko življenje v zastoju in življenjske razmere širokih slojev vedno težje. Z izvajanjem deflacijske finančne politike pri nas (dviganjem dinarja) je prodajna cena naših proizvodov vedno manj odgovarjala nabavnim cenam inozemskega trga in nasprotno so inozemski proizvodi na našem trgu, cenejši od domačih, značili opasno konkurenco za domačo proizvodnjo. Prve posledice le prividnega dviga našega denarja (ne enakega rasteja njegove notranje vrednosti!) so bile sledeče: Velik del povojnih nesolidnih gospodarstev, ki je živel samo od špekulacije, je skoro na mah izginil;

lesna produkcija, ki predstavlja po količini in vrednosti glavni del izvoza Slovenije, je našla pri svojih cenah vedno manj odjemalcev; mlinska industrija, ki ji naravni položaj nudi ne le pogoje za obstoj, temveč za krepak razvoj, je povečini prenehala obratovati; usnjarska, kemična, kovinska industrija so obratovanje izdatno omejile; kmetije stoje pred vprašanjem, katere vrste pridelki in katera smer živinoreje naj jim omogoča obstoj.

Čisto naravno je, da so vedno večja brezposelnost, nestalnost zaslужka in vsak dan težje življenjske razmere zopet posledica gospodarskega zastoja. Poglejmo pa, na čigav račun se je dejansko doslej prebolevalo gospodarsko krizo, odnosno kdo bo v bodočnosti plačal še težji račun. Ta račun je doslej in bo pri teh razmerah tudi v bodoče plačalo delavstvo. Dokaz za to je na dlani. Proizvajalna cena je sestavljena iz posameznih postavk. Če se ta cena hoče prilagoditi inozemskemu trgu, se pri sedanjih razmerah mora znižati t. j. znižati se morajo vse postavke sorazmerno, ali le nekatere, ali pa vsaj ena teh postavk, ki so cena kapitala, surovine, dela, prevoza, višina javnih dajatev, režija itd. Nobena od postavk, ki jim višino določa državna uprava (vsi davki itd.) se tekom l. 1924 ni znižala, nasprotno se je letos davke še povečalo; nobena postavka, ki vsebuje ceno kapitala t. j. obresti, se dosedaj ni znižala (delno krivdo na tem ima zopet državna uprava, ki ob pomanjkanju gotovine Sloveniji ne da cenenega kredita v zadostni meri). Ostane le še postavka dela in to znižanje naj ne bo samo toliko, za kolikor naj se cena proizvodov zniža, temveč toliko, da bo krilo še točasno povišanje ostalih postavk. Kolik račun je delavstvo dosedaj plačalo, se da približno ugotoviti. V letu 1924 so se delavske mezde znižale do 20% (v posameznih panogah različno; mezde sezonskih delavcev, poljedelskih, gozdskih in stavbinskih so znašale ravno 80% onih v l. 1923) in to v času, ko je indeks cen tekom leta še naraščal in proti koncu leta do 2% padel, eksistenčni minimum pa praktično tekom leta ostal isti. Da se letošnje leto nihanje mezd le še v večji meri nadaljuje, ni treba posebej omenjati. Na zadnjem sestanku Zveze industrijcev se je sklenilo, da se ima tekom letošnjega leta znižati delavske mezde za gozdno delavstvo do 50% napram onim, ki so se povprečno plačevale v l. 1923. (Indeks cen v veletrgovini popušča do 5%). Pri industrijskem delavstvu se je za uvod k znižavanju mezd najprej izvršil odpust številnih delavcev, ki so potem kot brezposelni najhujše sredstvo za znižavanje mezd ostalemu delavstvu.

Ne trdimo, da poleg delavstva ni od gospodarske krize oškodovano to ali ono manjše podjetje, skozi solidno, pa zelo redko; toda to oškodovanje je izraženo v manjšem čistem dobičku ali renti kapitala, ki pa je manjša le radi prevelike rente bančnega kapitala in v vedno večji odvisnosti od slednjega. In banke, ki pri vsej gospodarski krizi obresti na po-

! Član, ki hoče kupiti ceno in dobro oblačilno blago, naj si ogleda zalogo !
v Konzumu, Kongresni trg 2

sojila niso znižale od takrat, ko so dosegle daleč pretirano višino in so nasprotno celo pričele zniževati obresti na vložke (slučaj Zagreb), pričbujejo ravno točasno svoje bilance iz katerih, kolikor je dejanski dobiček sploh razviden, vidimo, da izplačujejo isto dividendo, kot pred enim ali dvema leti, ni nobene sledi o gospodarski krizi.

Oškodovanje delavstva pa zadira njegovo glavnico, v njegovo življenjsko silo, ker ga postavlja pod eksistenčni minimum. Če si predočimo razvoj padanja vrednosti denarja skozi prvih pet let po vojni in s tem razvoj padanja cen, vidimo, da je takrat naraščanje mezd vedno izdatno zaostajalo po času in obsegu za padanjem cen; toliko bolj dosledno pa se sedaj nalaga vse breme gospodarske krize na rame socialno šibkih slojev. Za nameček k nastopajoči bedi je moralo delavstvo doživeti še to sramoto, da se je 31. marca t. l. obdavčilo direktno telesno (fizično) delo. Ves razvoj po vojni nam jasno kaže, da predstavlja delavstvo v gospodarstvu faktor, ki se ga samo rabi in se z njim sploh ne računa. Kdaj pa mine veliki teden delavstva, da ono zbere svoje raztrgane ude in opusti nezanimanje za delavsko gibanje, je odvisno v prvi vrsti od delavstva samega.

Naj bo kongres v juniju prva svetla zvezda!

Jugoslovanska strokovna zveza.

Zveza tovarniškega delavstva.

Vabilo na III. redni občni zbor Strokovne zveze tovarniškega delavstva, kateri se vrši v nedeljo, dne 26. aprila t. l. ob 9. dopoldne v spodnjih prostorih I. del. kons. društva v Ljubljani, Kongresni trg 2 s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika, 2. poročilo tajnika, 3. poročilo blagajnika, 4. poročilo nadzorstva, 5. volitev novega odbora: a) načelstva, b) nadzorstva, c) strok. odbora, 6. sluhajnosti. V slučaju, da bi občni zbor ne bil sklepčen, se po preteku pol ure vrši nov občni zbor ob vsakem številu delegatov. Skupinam bodo dostavljene posebne poverilnice za dostop na občni zbor. — Načelstvo.

Sv. Lovrene na Pohorju. Kakor smo že svoj čas poročali v »Pravici« o neznosnih razmerah, ki vladajo v tovarni kos in srpov, katere lastnik je brezsrčni nemčur Kieffer, ki neusmiljeno preganja in izkorišča slovenske delavce v njegovi tovarni. Po udarjamo, da se izkoriščanje delavstva od strani Kiefferja tako povečuje, da je delavstvo že popolnoma obupano. Ta nenasičeni nemčurski kapitalist kriči nad delavstvom bolj kot

ameriški farmar nad svojimi sužnji. On zahteva, da delavec v 8 urah toliko naredi kot v 11 urah. Posebno jezo pa znaša nad delavstvom tedaj, ko je alkoholiziran ali pa sploh slabe volje. G. Kieffer ne pozna nobenih predpisov o varstvu in zdravju delavstva. Zakon o zaščiti delavstva je njemu postranska stvar. On zahteva, da se v njegovi tovarni dela po 12 ur in še več na dan brez vprašanja delavstva. Čezurno delo plačuje z minimalno plačo. Z eno besedo: on tepta vse delavske pravice, tepta tudi tisto, kar je enkrat sam priznal in podpisal, to je delavska pogodba. Delavstvo je obupano, ker vidi, kako svobodno vihti nad njem bič brezvestni nemčur. Obrača se delavstvo na inšpekcijo dela v Mariboru, toda zaman. G. inspektor inž. E. Baraga ne ukrene ničesar, vsled tega delavstvo smatra, da mora biti veliki župan v Mariboru velik Kiefferjev prijatelj, vsled česar tudi oblastna inšpekcija dela ne ukrene ničesar. **Gotovo pa je, da bo prišel čas, ko bo g. Kieffer obžaloval svoje početje nad slovenskimi delavci. Takrat bo delavstvo plačalo milo za drago. G. Kieffer naj se zaveda, da je na slovenskih tleh in da ga živijo žulji slovenskih delavcev. Zaveda pa naj se tudi, da si bodo delavci znali poiskati svoje pravice, pa makar tudi preko inšpekcije dela v Mariboru. Da bi pa nemčurska pijavka še bolj svobodno pila kri slovenskemu delavcu, je baje zaprosil oblasti za podelitev državljanjskih pravic, iz česar smatramo, da mu postajajo že precej vroča tla. G. Kieffer naj si zapomni tudi to, da bo delavstvo bilo proti njemu neumorni boj in to toliko časa, dokler ne pripozna tega, kar delavstvu po božjih in naravnih zakonih pripada. Delavci, Vi pa, ako nočete, da Vas bi ta nemčurska pijavka še nadalje izkoriščala, potem se prav vsi organizirajte, ker le organizirani lahko enotno nastopite za svoje pravice in premagate svojega tlačitelja.**

Strokovna zveza rudarjev.

O novem pravilniku o bratovskih skladnicah za rudarje je razpravljala anketa delavcev in podjetnikov dne 7. t. m. v Ljubljani. Ankete, ki je imela namen doseči sporazum obeh strank za spremembo pravilnika, ki je plod hitrega nepremišljenega dela ljudi, ki nimajo socialnega čuta in razumevanja, še manj pa praktičnega strokovnega znanja na polju soc. del. zavarovanja, se je udeležilo veliko število zastopnikov tako podjetij kot delavstva.

Radi obširne razprave in temeljitega študija pravilnika, ki je potreben, da se končno uredi tako važno in nujno nezgodno in pokojninsko zavarovanje rudarjev in njih svojcev, kakor njih bolniško zavarovanje, se je po načelni razpravi o ustroju tega

zavarovanja in po pretresu obojestranskih predlogov za spremembo pravilnika izvolilo šest zastopnikov delavstva in šest zastopnikov podjetij, ki se naj snidejo k novi anketi, dne 15. t. m. ob 9. uri na istem mestu, h kateri naj se pritegne dva strokovnjaka na polju soc. zavarovanja in po en zastopnik oblasti.

O stvari bomo še obširneje poročali.

Državni cestarji.

Vsem skupinam in članom. Kakor smo že zadnjič poročali, se je prenesel 1. t. m. sedež društva iz Celja v Ljubljano. Vsi dopisi se naj pošiljajo odselej le na naslov: Društvo drž. cestarjev kraljevine SHS v Ljubljani, Stari trg št. 2-1.

Blagajniki skupin naj pošljejo ta mesec članom obračunske tiskovine in skrbe, da bo ta mesec do 25. plačana članarina vseh članov. Denar se bo pa poslal po novih položnicah, katere pošljemo iz Ljubljane, nakar se stare položnice uničijo. Dan izrednega občnega zbora, ki se vrši v Ljubljani, sporočimo z okrožnico in naznanimo v »Pravici«. — Tajništvo.

Zveza tobačnega delavstva.

Slepa nehvaležnost. Ne vemo, ali so nekatere tobačne upokojenke tako pozabljive ali tako zlobne, da danes ne vedo, ali vedeti nočejo, kdo je njim priboril pokojnino, katero danes prejemajo. Res je, da pokojnina ni velika. Res je tudi, da ako ne bi bilo g. J. Gostinčarja in pokojnega našega dr. Jan. Ev. Kreka, bi tobačne upokojenke še te pokojnine ne imele. Ako pa pokojnina za današnje razmere ni zadostna, zato naj bi nehvaležni jeziki nekaterih tobačnih upokojenk ne udrihali po našem zaslužnem socialnem delavcu bivšem poslancu g. J. Gostinčarju, češ, da ni izsilil od vlade to, kar je za nas nujna potreba. Udrihati je treba po onih, ki so imeli vso vladno moč par let v svojih rokah in jo imajo še danes, pa so vse delavno ljudstvo in njihove zastopnike enostavno prezirali, delavno ljudstvo pustili stradati za to, da so si nekateri na račun delavcev polnili žepe. Takim gospodom danes nekatere nehvaležne tobačne upokojenke verjamejo. To so tiste, ki so iz organizacije v organizacijo skakale ter so se večkrat usedle na lim. Da je njih prostor v Jugoslov. strokovni zvezi, katero sta pok. dr. Janez Ev. Krek ter g. Gostinčar ustanovila in katera je današnjim tobačnim upokojenkam priborila to, kar danes sprejemajo, so seveda naše tovarišice — škoda — že davno pozabile. — Tobačna upokojenka.

Razširjajte »Pravico«!

Zveza javnih nameščencev.

II. občni zbor Strokovne zveze javnih nameščencev se je vršil dne 4. aprila ob 8. uri zvečer v kleti I. delavskega konsumnega društva na Kongresnem trgu ob lepem številu članov. Iz poročila predsednika se je videlo, da je zveza v minulemu letu delovala zelo uspešno. Iz tajniškega poročila je bilo razvidno, da se je število članov zveze v preteklem letu dvignilo za 160, tako da znaša celokupno število članov 265. Zveza je imela v preteklem letu 25 rednih in 1 izredno odborovo sejo. Tekom leta je zveza sprejela okrog 60 vlog, na katere je odbor dal točna pojasnila. Po poročilu ostalih odbornikov se je razvila živahna debata, v katero so posegli vsi udeleženci. Občni zbor je pokazal splošno zanimanje za strokovno organizacijo, kar dokazuje, da bo v bližnji bodočnosti zveza naredila velik razmah v svojem gibanju, kar ne bo le v korist njenim članom, ampak celokupnemu kršč. socialnemu gibanju. Izvolil se je stari odbor z nekaterimi novimi člani. Odbor garantira, da bo zveza hodila tudi v bodoče pravo pot.

Društvo slovenskih organistov.

Pokojninsko zavarovanje organistov. Ker si mnogi tovariši kakor gg. službodajalci niso glede tega vprašanja popolnoma na jasnem, hočemo danes nekatere zakonite določbe pojasniti:

Prispevek za pokojninsko zavarovanje organistov, kakor tudi njegova plača spadajo po razsodbah upravnega sodišča in pokrajinske uprave v Ljubljani, med tiste cerkvene potrebščine, glede katerih določa § 36 zakona z dne 7. maja 1874, da je treba za njih pokritje razpisati davčno (naklado) za člane cerkvene občine, to je za vse rimsko-katoliške davkoplačevalce vžupljenih občin ali delov občin, kolikor za te potrebščine ne bi bilo preskrbljeno za lastnim premoženjem cerkvene občine ali z drugimi razpoložljivimi cerkvenimi sredstvi. Po § 57 omenjenega zakona morajo za pokritje potrebnih cerkvenih stroškov vse potrebno odrediti okrajna glavarstva in sicer uradno, ako je udeležen kak javen fond, sicer pa na zahtevo udeleženih strank.

Zlasti mora okrajno glavarstvo, ako pride v poštev več obvezancev, odrediti ustno razpravo (konkurenčno razpravo), na kateri mora poskušati doseči sporazum vseh udeležencev o načinu pokritja, če se pa to ne posreči, pa izdati uraden odlok o načinu pokritja.

Ker imajo organisti večkrat tudi postranske službe kot tajniki pri občinah, zadrugah, posojilnicah itd., jih je v smislu § 3 zak. o pok. zavar. nam. mogoče zavarovati za pokojnino s skupnimi prejemki, ki jih dobivajo

Čemu mečeš proč denar? Ali ne veš, da ima Konzum konkurenčne cene in dá poleg tega še 3% popust! Svoji k svojim!

G. K. Chesterton:

Sumljivi koraki.

(Konec.)

»Vas mislim. Ne zahtevam, da bi prišel dečko v luknjo, toda dal bi nevemkoliko srebrnih vilic, da izvem, na kak način ste se zapletli vi v to stvar, in kako ste tatu prisilili, da je vrnil stvari. Mislim pa, da ste vi najspretnejši pretkanec izmed vseh navzočih.«

Izgedalo je, da je srdito poštenjastvo starega vojaka patru Brownu ugajalo.

»Glede istovetnosti moža ne smem povedati ničesar,« je dejal smeje, »še manj pa to, kar mi je povedal. Ni pa nikakega vzroka, da bi vam ne smel povedati zunanjih okolnosti, ki so me pripeljale do tako uspešnega zaključka.«

Ob teh besedah se je vsedel na mizo zraven polkovnika, mahal z nogami kakor oni ter nadaljeval:

»Vidite, polkovnik, bil sem zaklemljen v tistile mali sobici in nekaj pisal, ko zaslišim, kako par nog izvaja

čuden ples. Najprvo zaslišim kratke, smešno majhne korake, kakršne dela človek, ki po prstih teče za stavo; takoj nato pa počasne, brezskrbne, škripajoče korake, kakor hodi visok možak, ki pohajkuje in kadi pri tem cigare. Prisegam vam, da so bili to koraki ene in iste osebe; najprvo tek, potem hoja, nato pa zopet tek. Izpočetka se nisem zmenil za posebnost teh korakov, kmalu pa sem slutil marsikaj. Čudil sem se, čemu igra mož dve vlogi obenem. Eno hojo sem poznal, gospod polkovnik, bila je do pičica podobna vaši; hoja debelušnega gospoda, ki postopa po hodniku. Poznal sem tudi drugo hojo, a se nisem mogel takoj spomniti, čigava bi bila. Bil sem trdno prepričan, da sem to hojo nekoč že slišal in sicer v inozemstvu. Toda kje? Nato pa zaslišim od nekje žvenketanje krožnikov in odgovor je stal jasno pred menoj, tako ogromen kot cerkev sv. Petra. Bila je hoja natakarka, tisti posebni tek z naprej nagnjenim zgornjim telesom, z vihrajočimi škrici in plapolajočim prtičem. Po par minutah premišljevanja sem spoznal zločin v vseh nje-

govih posameznostih, tako jasno, kot bi ga bil izvršil sam.«

Ta velika in z izredno pretkanostjo izvršena tatvina je temeljila na dejstvu, da sta obleki gentlemana in natakarka popolnoma enaki.

»Nisem še čisto na jasnem,« je zagodrnjal polkovnik.

»Polkovnik,« nadaljuje pater Brown, »povem vam, da je ta lopov, ki je ukradel Vaše vilice, tekel vsaj dvajsetkrat po teh razsvetljenih hodnikih gori in doli. Ni se skrivil v kak temen kot, kjer bi ga lahko zalotili, temveč se je kretal po razsvetljenih prostorih, in kamor je prišel ni vzbujal pozornosti. Ne vprašujte me, kakšen je bil; sami ste ga videli šest ali sedemkrat. Kolikorkrat je prišel v obednico s povešeno glavo, vihrajočim prtičem in urno tekajoč okoli mize, je bil podoben drugim ljenih prostorih, in kamor je prišel, med natakarkje in druge uslužbence hotela, se je spremenil v plemenitega gosta. Z visokorodno malomarnostjo je pohajkoval po hodnikih in se kretal med uslužbenci hotela. Ko se je tega kolovratenja po hodnikih nave-

ličal, je izginil za stekleno lopo; čez hip pa se je zopet prikazal in urno stekel v obednico; bil je tip najudanejšega služabnika.

Najnevarnejši trenotek je bil, ko je moral z drugimi natakarkji stati v vrsti ob zidu. Pa tudi to se mu je izbornu posrečilo. Nastanil se je na vogel sobe v bližini zadnjega natakarka in to tako naravno in neprisljano, da so ga natakarkji, stoječi v vrsti, smatrali za gosta in gostje za natakarka. Vse drugo je šlo kot blisk. Dve minuti, preden je prvi natakark dobil nalog, pospraviti krožnike in pribor in odhitel zopet ven. Krožnike je postavil na njihovo navadno mesto, srebrni pribor pa stlačil v žepe in stekel urno kot podlasica — slišal sem njegov tek — v garderobo. Tam se je pa zopet spremenil v visokega gosta, ki je moral zaradi važnega vzroka nepričakovano oditi. Izročiti bi moral slugi znamko, in odšel bi tako elegantno, kot je prišel. Samo — samo, da sem tisti sluga slučajno bil — ja z.

od vseh službodajalcev, ako se isti sporazumejo za skupno zavarovanje.

Ako kateri od tov. organistov ve, da še ni zavarovan, ali da delodajalec nečejo plačevati za njega prispevkov, naj se kot prizadeta stranka obrne na pristojno okrajno glavarstvo, ali na svoje društvo, ali naravnost na Pokojninski zavod za nam. v Ljubljani, kateremu naj poroča naslov službodajalca in vse svoje prejeme.

Pri pok. zavodu je razvidno, da so večinoma vsi organisti zelo nizko zavarovani, zato je dobro, če tovariši poročajo pokojninskemu zavodu o vseh svojih prejemkih, nakar bodo uvrščeni v višje razrede.

Prijaviti organista k pok. zavarovanju je zakonita dolžnost vseh župnij v smislu § 1 odst. 2. t. b. zakona z dne 16. decembra 1906, drž. zak. št. 1. iz l. 1907 v besedah novele z dne 25. junija 1914, drž. zak. št. 138 o pok. zav. nameščencev.

Ta pojasnila naj tovariši organisti dobro shranijo in se ravnajo po njih. — J. G.

Društvo diplomiranih babic.

Nekaj o organizaciji. Vsaka članica hoče uživati vse pravice in ugodnosti in jih tudi dejansko uživa. Zakaj vse, kar se je do danes doseglo za babice, je le društvena zasluga. Pomislite, kaj bi bilo, če bi me društva ne imele, kdo bi se potem brigal za nas. Greh je pa, da se najdejo še vedno take članice, ki ne vrše svojih dolžnosti napram društvu. Me vse vemo, da so še babice, ki niso organizirane, da je iste treba pridobiti za društvo. Čim več nas bo in čim večje bo naše število, tem lažje se bomo borile za naše pravice. Tudi ugled društva bo večji. In še nekaj: vsakega strokovnega društva predpogoj je denarna pomoč in če te ni, je vsako delo otežkočeno. Dobro vam je znano, da se brez denarja ne da napisati niti eno pismo. Povejte babicam, ki še niso organizirane ali ki ne plačujejo članarine, da si društva ne smejo predstavljati za državno napravo, ki dobiva denar od države ali vlade, da se vzdržuje in da deli članom podpore. Premislek nam daje zakoni, ki se bodo delali za babice in če pri teh ne bom sodelovale skupno, se bodo napravili brez nas. Kakšni bodo potem, si lahko predstavljate. Nešteto pritožb prihaja vedno na odbor, da društvo ne posluje dosti dobro. Večina članic si predstavlja, da se da vse doseči, za kar se prosi, ampak to je ravno nasprotno. Mnogo se prosi, pa malo se doseže. — Povemo vam lahko že danes, če bi se babice v sosednji naši državi, to je v Avstriji, tako ne borile za svoje pravice, kakor me pri nas, bi bil njihov gmotni položaj ravno tako žalosten, kakor je naš, da dela bolniška blagajna z nami kar hoče, občine kar hočejo itd. in to vse se vrši le vsled naše krivde. Namesto da se organiziramo, pa zabavljamo in kritiziramo, da društvo ne dela. Že šesto leto smo organizirane in veliko smo že dosegle; še več pa bi dosegle iz lastne moči, če bi vse diplomirane babice pristopile in vse tudi discipli-

nirano vršile sklepe odbora in občnih zborov. S tem bi koristile predvsem same sebi in našemu društvu.

Prometna zveza.

Članom Prometne zveze! Nekateri skupine »Prometne zveze« so nanašno odpovedale »Pravico« za svoje člane. Posameznike prosimo, da ostanejo zvesti »Pravici« in takoj naroče list pri upravi, sicer se jim pošiljanje ustavi. Apeliramo na tovariše železničarje, da ostanejo tudi v nadalje podpiratelji našega gibanja. Prilagamo položnice, katerih se naj tovariši poslužijo in pošljejo takoj naročnino. V slučaju, da lista ne naročijo, prosimo, da list vrnejo upravi.

Na delo! Železničarji, dvignimo naš glas in pokažimo našo zmoglost, da si znamo tudi mi nekaj priboriti za nas in naše družine. In kaj je treba, da se bo slišal naš glas in videlo naše delo? Prvo naše delo je to, da se zberemo vsi skupaj ne glede na čin in stan, vsi v eno vrsto, v en tabor, v eno organizacijo in sicer v tisto organizacijo, katera bo resno znala braniti naše pravice in priboriti zahtevane naše prošnje in želje. Voditelji take organizacije pa morajo biti možje, kateri imajo čut in smisel za strokovno organizacijo, da bo njihovo delo res v korist celokupnega železniškega osebja. Zato pa mi železničarji kot taki ne smemo biti, tudi ne poznati političnega strankarstva na našem strokovnem polju, ampak moramo si biti brat bratu. To pa že iz tega razloga, ker smo vsi zaposleni pri enem gospodarju in našo plačo dobimo vsi iz ene blagajne. Le tako bomo prišli na pravo pot ter dosegli cilj, katerega že mnogi iščejo, leta in leta, pa ga ne morejo najti. Zapomnite si tovariši železničarji, in bodite prepričani, da dokler ne bomo dosegli našega skupnega nastopa, nam ni veliko pričakovati na kake idealne uspehe, kajti le v trdni slogi je moč nepremagljivosti. Taka sloga bo pa le takrat, kadar bodo vsi železničarji od činovnika do najzadnjega delavca stali pod eno zastavo. Zato železničarji, strnimo se, stopimo v en tabor in ne bodimo si sovražni in razcepljeni, kajti to nas vodi v pogubo in revščino. — Delavec.

Okrožnica štev. 54-VI., ki je tudi za vse edince, se glasi: 1. Generalna direkcija je odobrila z odlokom G. D. br. 5237/25, da veljajo uputnice za delavce, obrazec P 12, tudi za sedmi dan v tednu t. j. ob nedeljah, dokler so v rabi sedanji obrazci, ki imajo razpredelke samo za delovnike. 2. Gospod minister za promet je z odlokom M. S. br. 5133/25 odobril, da se železniškim uslužbencem, ki si grade hiše izključno za lastna stanovanja, dovoljuje prevoz potrebnega stavbenega materiala po polovični tarifni ceni. Prošnjam, s katerimi se zaprošajo prevozne nakaznice, se mora predložiti odobreni stavbeni načrt in potrdilo politične oblasti, da gradi prosilec hišo izključno za lastno stanovanje. Gg. načelniki se morajo prepričati o istinitosti navedb, kakor tudi kontrolirati, da se ugodnost ne izrablja v špekulativne svrhe. 3. Pristojbina za listne osebne legitimacije znaša po odločitvi Generalne direkcije 1 Din za komad in ne 50 par. Za v bodoče zaprosene listine osebne legitimacije je torej vplačati po 1 Din za vsako legitimacijo. 4. Nakaznice za vožnjo po četrtinski ceni po čl. 62 predpisov veljajo samo v zvezi z listnimi legitimacijami (identitetnimi listki), ki so izstavljene za tekoče leto. V prošnjah, s katerimi se zaprošajo nakaznice, je vselej navesti številko nove izkaznice, ker veljajo listne izkaznice za leto dni po izstavitvi.

=====

**Agitirajte
za »Pravico«!**

=====

Združenje strokovnih organizacij.

Zadnje čase se prav mnogo govori o združenju posameznih strokovnih organizacij, ki naj postanejo enotna bojna fronta proti izkoriščevalcem delavskega stanu. Ta misel ni ravno napačna in bi bila za pozdravljati, ako ne bi za tem tičal »zajec«. Idejo za združenje so začeli propagirati naši neodvisni. Kakšne namene imajo pri tem, bomo spregovorili pozneje. Dejstvo pa je, da so komunistične in socialistične strokovne organizacije na tleh, razbite, zato naj pa jim taka združenje zopet prinese poživitev in utrditev. Drugi za idejo združenja so naši socialisti, to so soc. demokratje vseh frakcij, ki so v istem položaju kot komunisti, samo še toliko slabjši, ker niti sami med seboj niso edini. Mi krščanski socialisti smo bili in bomo vedno za skupni nastop, kadar se gre za interese delavstva ter smo pripravljeni v posameznih slučajih nastopiti solidarno z vsako strokovno organizacijo, kadar se gre za gmotne interese delavstva. Ker pa imamo že marsikatero izkušnjo glede kompromisov, prav malo verujemo, da materialisti propagirajo združenje strok. organizacij s pravim namenom.

Naj navedem en sam slučaj, ki se je pripetil v »Prevaljah«. Pri lesni družbi »Korotan« v Prevaljah so upejlali 10 urni delavnik brez 50 odst. poviška nadurnega dela. Delavstvo s tem ukrepom ni bilo zadovoljno, kar je razumljivo. Skupina SZTD v Prevaljah je vprašala Zvezo v Ljubljani, kaj naj ukrene, obenem pa je vprašala, če lahko nastopi v tem slučaju skupno s soc. demokrati lesne stroke proti podjetju. Zveza je poslala natančna navodila, obenem pa sporočila, da v takih slučajih lahko nastopijo skupno z vsako drugo organizacijo. Kaj se je zgodilo? Menda so tudi skupine socialistov vprašali za skupni nastop svojo centralo v Ljubljani. Ko so pozneje sklicali naši člani sestanek, je soc. dem. zaupnik sporočil, da s klerikalci ne gredo v kompromis, ker to ni razredna organizacija itd. Tako so jim sporočili iz Ljubljane. Kdo naj potem veruje takim ljudem, ki vodijo materialistične organizacije? Kdor pazno zasleduje gibanje materialistov, ta mora takoj spoznati, da bi združenje strok. organizacij ne pomenila nič drugega, kakor da bi se iz nje rodila zopet dva Kristana, delavstvo pa bi bilo na istem, če ne na slabšem kot je danes, ko je zavoljo nespretenih in demagoških materialističnih voditeljev izgubilo vso moč napram kapitalizmu.

Mi krščanski socialisti smo, kakor že rečeno, vedno za skupni nastop, kadar spoznamo to za potrebno in koristno za delavstvo. Vendar pa moramo biti toliko previdni, da ne nasedemo ljudem, ki imajo pri tem druge namene.

Krščanska strokovna organizacija se mora dosledno držati svojih načel, katera edina so prava za rešitev delavstva izpod kapitalističnega jarma. Svojo idejo moramo varovati in jo razširiti v zadnjo gorsko vas.

Zavedati se moramo, da nas ne bo rešila nobena enotna organizacija, v kateri naj bi bili raznovrstni temni duhovi, s posebnimi naklepi in nameni. Naša organizacija je enotna in jo hočemo na podlagi svojih načel še bolj spopolniti in okrečiti. Nikakor pa ne smemo pustiti, da bi se z našo pomočjo dvignili zopet tisti, ki so izdajali in prodajali delavstvo za Judežve groše, radi česar jih je zapustilo vse pošteno misleče delavstvo. Naša organizacija je čista, zato naj se ne skuša umazati v kalnih vodah materialističnih struj.

H koncu naj bo omenjeno še to, da naj materialisti združijo najpoprej sami sebe, nato pa naj šele propagirajo združenje vseh strokovnih organizacij. Če bodo enkrat to storili, potem je možno nadaljno delo za združenje tudi z nami.

Dopisi.

Iz ljubljanske mestne pristave. Pri vsakokratnem izplačilu se je pri nas udomačila navada, da se vsakemu delavcu odtegne vse pare, ki pridejo preko dinarja. Radovedni smo, kam se vse te pare stekajo, vsaj pri tako velikem številu delavstva tudi pare precej znesejo. Nekaj podobnega je tudi pri voznikih. Če voznik dela v nedeljo šest ur, se mu plača samo dve uri, na drugi strani so pa gospodje pri odtegotanju za zamujen čas prav točni in vestni. To je samo nekaj o našem življenju na ljubljanski mestni pristavi, smo pa pripravljene drugič poročati kaj več, ako se različni nedostatki nasproti delavstvu ne odpravijo. — Mestni delavci ljubljanske pristave.

D. M. Polje pri Ljubljani. Znašli so se v objemu proti klerikalnemu pohodu naši komunisti, kmetijaci in demokratje, tisti komunisti, ki so v zaporu čakali klerikalnega odrešenja, tisti, ki so se zaklinjali še pred kratkim, da raje s h...m, kakor s samostojneži. Kot svetovalca so vzeli milostno tudi bivšega cugsführerja, vsem pa sekundira odpadli pristaš SLS, odstavljani tajnik. Sicer ž njim ni nič zgubljenega, nič pridobljenega, kar se je Jakec naučil, to bo Jaka znal. Z vso fizično in duševno silo so se vrgli na delavaljno in zmoglo večino občinskega odbora, hoteč jo omajati pri delu za prenovitev občine. Pa naleteli bodo slabo, to jim garantiramo! V prihodnje na svidenje — zdravo proletarci!

D. M. Polje. Pri nas je neki primorski narodnjak, učitelj Š., prevzel nalogo, da otme potapljačo se sokolsko barko. Prvi njegov ukaz je bil, da je dal učiteljsvu in naprednjakom strog ukor, češ, da premalo delajo. Postavil se je v prvo bojno vrsto in zbira razkropljene vojnike-sokole ter jih vadi. Solske otroke pa pošilja z listki in vabili (deli v šoli) na te vaje. Priredil je že več svetovnoznanih predavanj in izletov v naravo. Pretečeno nedeljo pa so celo poslušali radio-koncert z Marsa. Menda je ustanovil že tudi šolo za vzgojo obrekovalcev, kajti naši naprednjaki so že začeli po geslu: »Krepko aberukaj, nekaj se bo že prišlo.« Mi starši pa temu g. učitelju prav resno povemo, da naj sam raznaša vabila za te sokolske prireditve, ker naši otroci imajo drugega dela na polju dovolj. Prihodnjic se bomo bolj resno pogovorili.

Goričane-Medvode. Preteklo nedeljo, 5. aprila, je imelo delavstvo papirnice Goričane-Medvode občni zbor podpornega sklada združenih papirnic. Tov. Ivan Tavčar iz Vevč je poročal o stanju blagajne, ki je sledeče: V preteklem letu se je izdalo podpor med 217 prosilcev v znesku 48.240 Din. Sedanje stanje blagajne znaša 426.572 Din. Za tekoče upravno leto so bili izvoljeni sledeči tovariši: za Goričane Jožef Peternel, za Medvode Matevž Krivec; namestnika: Mravlje Ivan in Veber Franc. Končno je delavstvo tudi sklenilo protest proti takozvanemu novemu državnemu davku na fizično delo, katerega delavstvo spriči že itak obupnih razmer nikakor ne bo zmoglo.

Zagorje ob Savi. Našim rudarjem pošilja davčna oblast prav lepe številke, katere naj menda plačajo. Te postavke se glase kar na več sto dinarjev. Kako in s čim se bo plačalo, ve menda sam g. Žerjav, ki se že ves čas svojega ministirovanja vneto trudi, da »pomaga« delavstvu. Bolj očetovskega zaščitnika si rudarji ne morejo želeli. S sijajnimi plačami, katere prejemajo, ne bodo nikoli deležni dobrot njegovega pravilnika. Z malimi izjemami jim rastejo le dolgovi, plače pa ostajajo na najnižji stopnji. G. dr. Žerjav se je pokazal prijatelja Trboveljske prem. družbe. Koliko mu to prijateljstvo nese, ne vemo. Znano pa je, da še on ni do danes odprl ust za rudarski proletarijat, pred katerim se širokousti. Interesi družbe in dr.

»In Vi, kaj ste storili z njim?« je prekinil polkovnik duhovnika. »Kaj ste mu rekli?«

»Oprostite,« odvrne duhovnik, »toda tu se neha povest.«

— in začne šele njen zanimivi del,« je godrnjal polkovnik.

»Sedaj moram oditi,« zaključil pater Brown.

Skupaj sta stopala proti izhodu, ko ju dohiti mladi vojvoda od Chestra.

»Pridite, Pound,« zakliče. »Povsod Vas iščem. Andley bo govoril v čast najdbi naših vilic in nožev. V spomin na današnji dogodek moramo vpeljati kak nov obred, kaj? Kaj bi Vi predlagali?«

»No,« odvrne polkovnik, »predlagam, da v bodoče nosimo mesto črnih frakov, zelene. — Nič se ne ve, kakšne sitnosti lahko nastanejo iz tega, če se gentleman ne loči od nakarjal!«

Somišljeniki posečajte gostilno Osrednje vinarske zadruga Kongresni trg 2 (Konzumska klet)

Žerjava so neločljivi. Če to ni res, naj g. Žerjav dokaže dejansko! Naj priporoča Trb. družbi, da plača davke za rudarje sama, kot ga pokrije za uradništvo. Naj poizve kot minister, če bi se ne mogla družba zadovoljiti z manjšim dobičkom v prilog delavstva. Če tega ne stori, ostane g. Žerjav za nas le nepotreben delavski škodljivec. — Naši kemični delavci se gibljejo. Ustanovili si bodo v kratkem času organizacijo, ki bo oklenila vse nekvalificirane delavce. Tako je prav! Pokonci, za poštenje — do zmage! Strnite se, delajte in želi boste!

Velenje. V št. 7 z dne 12. februarja 1925 smo čitali v »Pravici« dolg dopis, ki ga še danes ne moremo pozabiti in ga tudi ne bomo, dokler bo g. dr. Branko Žižek naš zdravnik. Čitali smo, kako surovo se obnaša proti rudarjem. Vse to je res in danes vidimo, da je bilo še vse pre malo povedanega. S to zadevo so se zadnji čas začeli pečati že tudi drugi časopisi, zlasti mariborska »Straža«, katera obširneje poroča o popivanju pri g. Bizjaku. Čudimo se seveda nič, da je naš gospod doktor ob takem popivanju dostikrat slabše volje. Ako ob takem nerazpoloženju pridejo k njemu bolniki, posebno iz rudarskih vrst, kriči nad njimi kot nad psi in bi najraje vse takoj odslovil, samo da ima mir pred »nadležnim« delavskim trpinom. Njegova vestnost obstoja edinole v računanju. Tu se pa ne zmoti za eno paro. Da nima tu nobene razlike med revnim in bogatim, je, sodeč po njegovem odurnem obnašanju napram delavstvu, samoobsebi razumljivo. Karakterističen za njega je pa tudi naslednji slučaj. Nedavno je zbolel neki fant. Dr. Žižek ga je preiskal in dognal, da je obolen na slepiču. Odredil je, da mora bolnik takoj v bolnico k operaciji. Tam so pa trije drugi zdravniki s primarijem vred spoznali, da je fant na slepiču popolnoma zdrav, pač pa da je nevarno bolan na pljučnici in so ga še komaj rešili gotove smrti. Za vse to njegovo res samaritansko delo med ubogim delavnim ljudstvom smo mu iz srca hvaležni in iznova izražamo željo, da nas čimprej zapusti. Mesto rudarskega zdravnika v Velenju naj prevzame mož, ki ne bo tukaj samo zato, da bi ljudi izkoriščal in šikaniral na vse mogoče načine, ampak mož, ki se bo zavedal dolžnosti napram ljudem v polni meri. Takega moža si želimo in pričakujemo, sedanjega pa hvaležno iz vsega srca odločno odklanjamo. Imamo samo eno željo, da se gospod doktor te naše izjave v polni meri zave ter želji čimprej ustreže in...

Tedenske vesti.

Protestni shod grafičnega delavstva. Minulo nedeljo so se vršili po vseh večjih mestih naše države protestni shodi tiskarjev proti novemu tiskovnemu zakonu. Z uveljavljenjem zakona bi ne bilo preprečeno samo vsako svobodno izražanje potom časopisja, ampak bi bil zakon sam tudi velikanski udarec za celo tiskarsko obrt. Shodi so bili povsod, kakor tudi v Ljubljani, zelo dobro obiskani. Sprejete so bile tudi tozadevne resolucije. Domžale postale trg. Kralj je podpisal ukaz, s katerim postanejo Domžale trg.

Strašen umor. V Grčevju pri Trški gori, fara Šentpeter, so našli 7. t. m. zjutraj umorjenega posestnika An-

tona Moharja in njegovo ženo, baje vsa razmesarjena. Kaj je bilo vzrok, da so pobili 70 let starega moža in ženo, se še zaenkrat tudi ne ve. — O storilcih ni nobene sledi.

Žrtev surove nasilnosti. 2. aprila je prišel Čebular iz Žirovnice k posestniku Jagodicu iz Žapuž pri Radovljici na Gorenjskem. Prosil ga je za večje posojilo. Jagodic mu je posojilo odrekel, v istem hipu pa je Čebular potegnil žepni nož in mu ga zasadil v trebuh. Jagodic je zelo slab in je malo upanja, da bi okreval. Čebularja so takoj aretirali.

Nesreča na glavnem kolodvoru v Ljubljani. Dne 2. aprila sta trčila vsled goste megle na glavnem kolodvoru v Ljubljani dve lokomotivi. K sreči sta pa vozila oba stroja vsled megle počasi in škoda ni bila velika. Težko je bil poškodovan na glavi prog. delavec France Molk iz Borovnice, ki se je vozil v službenem vozu.

Nov način električne razsvetljave v Zagrebu. Zadnji čas preizkušajo v Zagrebu nov način električne razsvetljave. Namesto mnogoštevilnih malih žarnic uvedejo velike obločnice po tisoč sveč, ki bodo nameščene v razdalji po 30 m. Na ta način se pomeni razsvetljava za 60%.

Zastrupljenje. Pred kratkim so našli zastrupljeno na Gornji Polskavi soprogo ključavničarja Šuntarja. Vsled raznih sumljivih okolščin so sumili, da je bila žena zastrupljena. Zato so oblasti odredile kemično preiskavo krvi in so obenem tudi zaprle njenega moža. Preiskavo vodi sodišče v Slovenski Bistrici. Pri kemični preiskavi krvi so dognali, da je umrla žena vsled zastrupljenja po ogljikovem plinu. Preiskava se nadaljuje in moža so obdržali začasno še v zaporu.

Večje število malih stanovanjskih hiš namerava zgraditi osješka mestna občina. Za letos je projektirana zgradba desetih stanovanjskih hiš, če pa bo dopuščal proračun, jih bodo zgradili 15.

Letalske nesreče v Novem Sadu. Ker se je v zadnjem času dogodilo v Novem Sadu več letalskih nesreč, je vojaška uprava poslala v Novi Sad posebno komisijo, ki naj bi preiskala vzroke nesreč. Pri pregledovanju letal so ugotovili, da ima večina letal pokvarjene motorje. Vsled te ugotovitve so nadaljne letalske vaje ustavljene, dokler ne pridejo iz Francije novi motorji.

Prešič je obžrl otroka. V Maloncih pri Velikem Bečkereku se je igral na dvorišču kmeta Grujića njegov 2 letni sinček. V rokah je imel kos kruha. Na dvorišče je zašel eden domačih prešičev in hlastnil po kruhu v otrokovi roki. Pri tem je žival odgriznila otroku roko in ga začela nato celega žreti. Predno so prihiteli stariši, je bil otrok že mrtev.

Prosveta.

»Prerod« s prilogo »Zdravje«. Izšla je 4. številka tega poučnega in zanimivega lista. Vsebinska: »Prerod«: Postavodajalcem. — Hontanus: Vrsta pijače in zločini v l. 1923. — Dr. Ivo Pirc: Temne slike. — O. Z.: »Pametneje bo, če ga pustim prejk« — Fr. Ks. Meško: Gledališče in mladina. — Dr. Fr. Göstl: Edina hči (satira). — Fr. Rojec: Izgubili so ravnotežje...! — Gorski: Listek: Na vlaku. — Mari-ca Koželjeva: Pod drobnogledom. —

Naš pokret. — Dopisi. — Drobiž. — Slovstvo. — Šaljivo in še kaj. — Listnica uredništva in upravištva. — »Zdravje«: Dednost in narodno zdravje. — Dr. Arnšek: O srbečici. — Dr. Demšar: Na izprehodu. — Dr. Katičič: Vražarstvo in mazaštvo. — Dr. Göstl: Lajkovo pismo »Zdravju«. — Iz podeželske prakse. — Dr. Küssel: Higijenski zavod v Ljubljani. — Križem po Sloveniji. — Drobiž. — Listnica uredništva. — Vsebinska je tako bogata, da bo lahko vsakdo tudi zase našel kaj primernega ter mu gotovo ne bo žal, ako se naroči na list, ki obsega letno skupaj 24 tiskanih pol in stane samo 25 dinarjev. Uprava je v Ljubljani, Poljanski nasip 10.

Krekova mladina.

Krekova mladina v Ljubljani. Članstvo Krekove mladine se udeleži kakor običajno tudi letos velikonočne procesije pri sv. Jožefu. Zbirališče na veliko soboto ob pol 8. uri zvečer v cerkvi na desni strani. Dolžnost vsakega člana je, da se iste sigurno udeleži. — Odbor.

Krekova mladina Celje. II. redni občni zbor Krekove mladine v Celju se je vršil v nedeljo 29. marca ob 3. uri popoldne ob obilni udeležbi članov in članic. Predsednik Flor. Kos je s pozdravom na vse navzoče tovariše otvoril občni zbor. Iz poročil posameznih odborov je bilo razvidno, da se je Krekova mladina od zadnjega občnega zbora razvila v močno delavsko mladinsko organizacijo. Mesečni sestanki, kateri so bili zelo povoljno obiskani, so bili dokaz, da so se vsi člani zavedali njih pomena in delovali na to, da so prinašali organizaciji čim največ koristi. Poročevalec dramatičnega odseka je poročal, da je društvo od zadnjega občnega zbora priredilo devet predstav v splošno zadovoljnost. V vsem svojem delovanju se je pa društvo Krekova mladina z vsemi silami postavilo na delo, da si utrdi načela in pridobi čim večji razmah za krščansko-socialistični pokret. V imenu centrale Krekove mladine je občni zbor pozdravil tov. Šišek ter poudarjal in bodril k nadaljnemu vztrajnemu delu. Zastopnik Krekove mladine iz Štor tov. Teichmeister je predlagal, da naj bi celjska Krekova mladina naredila izlet v Štore in tako dosegla stik s sosednjimi podružnicami. Občni zbor je predlog vzel z veseljem na znanje. Tov. Skale je predlagal absolutorij staremu odboru in predlagal listo novega odbora. Oba predloga sta bila sprejeta. Tov. Verčnik se s prisrčnimi besedami zahvali tov. Gajšek, ki prevzame glavno tajništvo JSZ v Ljubljani, za njegovo res požrtvovalno delo ob ustanovitvi Krekove mladine v Celju. Tov. Gajšek se zahvaljuje za izkazano hvaležnost ter vzpodbuja članstvo k vztrajnemu delu za cilje Krekove mladine. K sklepu omeni predsednik Kos kršč. socialistični kongres v Ljubljani, ki se vrši 7. junija in izraža upanje, da se udeleži kongresa celokupno članstvo. S ponovnim pozivom na delo zaključil predsednik lepo uspeli občni zbor.

Zahtevajte »PRAVICO« po vseh gostilnah in javnih lokalih, posebno še v industrijskih krajih!

Razno.

Nova bolnica. Na Sušaku začno v kratkem graditi novo bolnišnico, ki bo ena najmodernejših v državi.

Draga aprilka šala. V »Pressburger Zeitung« je 1. aprila izšla notica, da so našli v bližini mesta okostje ogromnega mamuta. Načelnik oddelka za ohranitev spomenikov v Bratislavi je to notico takoj telefonično sporočil ministrstvu prosvete v Pragi, ki je takoj odposlalo iz Prage v Bratislavo posebno muzealno komisijo, ki se je šele po svojem dohodu v Bratislavo prepričala, da je prišla po aprila. Proti listu bodo potegnjene oblasti vložile tožbo na povračilo stroškov.

Maščevanje podgan. V Gräfenrodu v Nemčiji je uničevalec stenic desinificiral neko sobo. Ko je po dokončani desinifikaciji možakar odprl zopet sobo, se je vanj zagnalo več velikih podgan, ki so ga obgrizle tako, da je mož kmalu potem umrl.

Odprava smrtno kazni v angleški armadi. Spodnja zbornica je sprejela predlog Delavske stranke, da se odpravi smrtna kazen za vojaške prestopke.

Bela vrana. John Eagan, predsednik American Iron Type Co. je v svoji oporoki zapustil tovarno in celotni materijal svojim uslužbencem; iz dividend in dohodkov naj bi se plačevali delavci, skrbelo naj bi se za nje v slučaju nesreče, kakor tudi boleznih ali druge nezdode. Njegova imovina znaša nad 1 milijon dolarjev.

Zidje v novem nemškem parlamentu. V novem nemškem parlamentu je 13 židov in sicer od demokratske stranke 1, od ljudske 8, od komunistične 4.

Pozabljen milijonar. V Mentone ob Rivieri je našel železniški uslužbenec v osebnem vlaku ročno torbico z 1 milijonom 900 tisoč francoskimi franki.

Jubilej krompirja. Letos je 350 let, kar je iz Amerike pripeljal Anglež Drake krompir. Najprvo so krompir jedli v Evropi samo najboljši sloji, danes je pa krompir kruh vseh nižjih slojev.

Žika!

Poskusiti je treba potem, je odločitev lahka. Odločili se boste za ŽIKO, ki je in ostane najboljša in najbolj zdrava žitna kava!

PODRUŽNICE:

Bled, Celje, Djakovo, Maribor, Novi Sad, Sarajevo, Sombor, Split in Šibenik.

TELEFON: št. 470 in 57.

Račun poštno-ček. zavoda za Slovenijo št. 11.945, za Hrvatsko št. 39.090.

Pooblaščen prodajalec srečk Državnerazredne loterije.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D. V LJUBLJANI

Miklošičeva cesta 10 (v lasni palači nasproti hotela Union).

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja tudi tuje valute in devize, sprejema vloge na tekoči račun in na vložne knjžice ter oskrbuje vse bančne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Kapital in rezerve skupno nad 15.000.000 Din. — Vloge nad 125.000.000 Din.

AMERIŠKI ODDLEK:

Direktne zveze z ameriškimi bankami. Glavni korespondenti: American Express-Company, 65 Broadway, New York, ter njene podružnice in agencije po vseh večjih mestih Združenih držav, Anglo South American Bank Ltd., London, ter po važnejših mestih južne Amerike, Commercial Bank of Australia Ltd., London, ter po vseh važnejših mestih Avstralije in Nove Zelandije, National Bank of South Africa, London, Pretoria.

Urejevanje ameriških zapuščin.